

15 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],
geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te
Amsterdam,

tegen:

[Naam],
geboren op [Datum], overleden op [Datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
ijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Missionarissen van het
Heilig Hart van Jezus msc.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 januari 2012. Op 13 maart 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [Naam], provinciaal overste MSC.

Op 16 april 2012 is bij de griffie een schrijven binnengekomen van [Naam], juridisch stafmedewerker KNR, omtrent de vraag wie als formeel kerkelijk verantwoordelijke dient te worden aangemerkt. Tevens bevat dit schrijven een bijlage met de inhoudelijke reactie op het klaagschrift van Frater [Naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart, Fraters van Utrecht.

Op 11 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [Naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 20 september 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen, voornoemd.

Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [Naam], voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef in de periode van [Jaar]-[Jaar] op het juvenaat [Naam] van de fraters van [Plaats] in [Plaats]. Klager verklaart daarover als volgt:

“In de loop der tijd, bleken mijn ideeën en opvattingen op wezenlijke punten af te wijken van de aldaar beleden orthodoxie. Dit werd opgevat als een gebrek aan roeping. De enige die de discussie met leerlingen en de ontwikkeling van eigen opvattingen en ideeën juist op prijs leek te stellen was aangeklaagde. Hij was godsdienstdocent, mijn biechtvader en tevens de priester die doorgaans voorging in de dagelijkse kerkdiensten. In de loop der tijd werd aangeklaagde mijn vertrouwenspersoon.

Rond mijn 14e-15e jaar raakte ik in de puberteit. Ik had zeer regelmatig erecties en met name in de ochtendmissen beheersten deze erecties mijn gedachten. Ik raakte steeds meer geobsedeerd door het idee, dat de duivel mij via deze erecties wilde verleiden tot fysiek genot en mij wilde doen afzien van een celibataire toekomst. Op een gegeven moment meldde ik dit in de biechtstoel, waarop hij mij uitnodigde dit op zijn kamer te komen bespreken.

Op zijn kamer legde ik hem uit, dat de erecties geen onverdeeld genoeg waren, enerzijds door voormelde gedachten, anderzijds omdat mijn voorhuid relatief nauw was.

Aangeklaagde vroeg mij mijn penis te laten zien, waar ik behoorlijk beschroomd gevolg aan gaf. Op zijn verzoek trok ik voorzichtig de voorhuid over de eikel. Daarop nam aangeklaagde het initiatief en trok de voorhuid zo hard over de eikel, dat het frenulum volledig losscheurde en begon te bloeden. Ik raakte in paniek en werd snel naar de ziekenbroeder gebracht. Ik heb minimaal een dag en twee nachten op de ziekenzaal doorgebracht. Aangeklaagde zei mij dat ik met niemand mocht praten over het gebeurde”.

2.2. Tot zijn 23e heeft klager met niemand over dit voorval gesproken, Daarna heeft klager er openlijk met familie en goede vrienden over gesproken. Rond zijn 30e heeft klager onder volledige narcose een circumcisie ondergaan.

Nadat klager in [Jaar] is gescheiden, is klager ongeveer 4 jaar in psychotherapie geweest.

Klager ging in therapie, omdat hij moeite had sociale relaties aan te gaan. Klager ging er bij voorbaat van uit, dat elke relatie inhield dat hij gekwetst, teleurgesteld, afgewezen en/of niet begrepen zou worden. Het vertrouwen van klager was in hoge mate geschaad, doordat hij op een kwetsbare leeftijd, geïsoleerd door zijn hoogbegaafdheid en de afwijzing van zijn ideeën en opvattingen, is misbruikt door de enige persoon, die hij vertrouwde en hem serieus nam.

Een ander gevolg is, dat klager moeite heeft met gezag.

2.3. Klager hoopt op erkenning van het misbruik gepleegd door aangeklaagde en dat dit ten onrechte door aangeklaagde geheim werd gehouden en niet werd bestraft. Tevens verzoekt klager financiële compensatie voor hetgeen hem is aangedaan.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De provinciaal overste MSC, [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Uit correspondentie is gebleken dat aangeklaagde in [Jaar] of [Jaar] onverwacht de wacht is aangezegd. Over de reden wordt slechts in bedekte termen gesproken. Daarna was het moeilijk voor aangeklaagde om weer werk te vinden.

Provinciaal Overste frater [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat frater [Naam], prefect bij de jongste groepen op het juvenaat, met aangeklaagde over het voorval heeft gesproken. Aangeklaagde gaf aan dat er sprake was geweest van een vervelende situatie, waarbij aangeklaagde zich verschuilde achter het biechtgeheim.

[Naam] laat in zijn reactie weten, dat het Aartsbisdom niet over een persoonsdossier van aangeklaagde beschikt. Toch stelt hij zich op het standpunt dat op grond van het door klager ingebrachte aanvullend steunbewijs, de klacht voldoende aannemelijk is gemaakt. Dhr. [Naam] wil klager zijn spijt betuigen en zijn oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1 De Klachtencommissie neemt als vaststaand aan dat aangeklaagde ten tijde van het gestelde seksueel misbruik lid was van de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart van Jezus msc. In de periode [Jaar]-[Jaar] was aangeklaagde godsdienstleraar en conrector op het Juvenaat [Naam] behorend tot de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouwe van het Heilig Hart, Fraters van Utrecht. Aangeklaagde was in deze functie benoemd door de Aartsbisschop van Utrecht.

Het vervullen van zijn taken als godsdienstleraar en conrector vond plaats onder gezag en leiding van de Bisschop. Aangeklaagde is hierdoor echter niet geheel aan het gezag van zijn religieuze overste onttrokken. Aangeklaagde is onder het gezag van zijn religieus overste blijven staan voor zover het zijn religieuze leven betreft, met inbegrip van de kuisheidsgelofte.

Op grond van het vorenstaande merkt de Klachtencommissie derhalve de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart van Jezus msc aan als Kerkelijk verantwoordelijke en zal diens gevolg adviseren aan de Overste van voornoemde Congregatie.

4.2. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-.K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.4. Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft klager op zijn kamer uitgenodigd teneinde te spreken over de psychische en lichamelijke ongemakken van zijn erecties. Bij deze gelegenheid vroeg aangeklaagde klager zijn penis te laten zien en de voorhuid over zijn eikel te trekken. Vervolgens trok aangeklaagde de voorhuid zo hard over de eikel van klager dat dit heftig begon te bloeden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast ondersteunt de verklaring van frater [Naam] het verhaal van klager. Frater [Naam] verklaart dat hij ten tijde van het voorval bij navraag bij aangeklaagde te horen kreeg dat het een 'vervelende situatie' tussen hem en klager betrof, maar dat hij er als biechtvader van het juvenaat verder niets over kon zeggen vanwege het biechtgeheim. Tevens werd hem verzocht er verder met niemand over te spreken.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de reactie op het klaagschrift van frater [Naam], die stelt dat aangeklaagde onverwacht de wacht is aangezegd, waarbij alleen in bedekte termen wordt gesproken over de reden. En voorts dat het aangeklaagde daarna veel moeite heeft gekost om ander werk te vinden.

Tenslotte draagt de verklaring van [Naam] mee aan de overtuiging. Zij verklaart dat klager al sinds [Jaar] bij haar in therapie is en dat hij tijdens het intake-gesprek al melding heeft gemaakt van het seksueel misbruik dat hem is overkomen.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 15 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart van Jezus msc de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het seksueel misbruik zoals gesteld heeft plaatsgehad en namens de Congregatie excuses aan te bieden en spijt te betuigen voor het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 15 november 2012 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, mw. W.M. Veltman-Breddels en prof. dr. H.B.M. van de Wiel, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Missionarissen van het Heilig Hart van Jezus msc en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.